

ha establert, sosté, pot ser modificat per la rememoració.

17 h – 18 h

RÀDIO BENJAMIN. Una experiència sonora.

Walter Benjamin, experiència en temps ombrívols. Escenes radiofòniques. Idea, text i direcció **Claudia Kálasz**. Doctora en filosofia amb una tesis sobre Friedrich Hölderlin. Ha estat professora del Goethe-Institut Barcelona. És traductora literària de poesia catalana del segle XX a l'alemany. Ha escrit sobre les correspondències entre l'artista Francesc Abad i Walter Benjamin.

Tècnica i so: **Detlef Jesgarz**. Una producció de ràdio Niemandsländ Radioart. Un assaig radiofònic en un intent de biografar el pensament de Walter Benjamin, utilitzant tots els recursos de ràdio art. Entre collages de veu i so, fragments musicals i efectes acústics, cites i comentaris recitats per diversos locutors/es, les escenes transmeten dramàticament com es desenvolupa el concepte d'experiència de Benjamin a contracorrent de les circumstàncies hostils de la seva època.

18 h – 18'30 h PAUSA

18'30 h – 20 h

Projecció del film *Les Unwanted de Europa* (Els no desitjats d'Europa). El camí de Walter Benjamin en un film de Fabrizio Ferraro, 2018. (Subtitulat al castellà). El film se centra en la retirada republicana i l'èxode de Walter Benjamin, quan fugia en exili camí d'Estat Units abans de

decidir acabar la seva vida a Portbou el 26 de setembre de 1940.

DIUMENGE 8 de setembre

10'30 h – 11'30 h

Presentació de la primera edició al català dels *Sonets*, de Walter Benjamin, traduïts per Arnau Ferre Samon, una edició de la Fundació Angelus Novus i Ediciones del Reremús. Presentació amb **Claudia Kálasz** i **Arnau Ferre Samon**, el traductor.

12'45 h

Cementiri

Ofrena floral, poesia i música.

Dimarts 17 de setembre

19 h

Presentació del llibre de *Sonets* de Walter Benjamin, edició bilingüe alemany/català, a la llibreria Laie, Pau Claris, 85., Barcelona. Presenten: Carles Duarte, poeta i Claudia Kálasz, experta en Benjamin, amb presència del traductor Arnau Ferre Samon. Es presenten també les altres publicacions de la Fundació "Angelus Novus".

Divendres, 27 de setembre

16'15 h

Presentació / celebració dels 10 anys de l'Associació Passatges de Portbou al Musée d'Art Moderne de Céret (França) i projecció d'un document audiovisual inèdit amb Dani Karavan a Portbou.

Convidats per Jean Calens i Les Cahiers VUPP en el marc del Premi de l'Associació Premi Europeu Walter Benjamin 2024. Agraïments: Nathalie Raoux, Amics del Musée de Céret.

Lloc

Biblioteca Walter Benjamin
Av. Barcelona, 11. Portbou

Ajuntament de Portbou

Hotels

Portbou:
Hotel Comodoro
Hostal Juventus
Colera:
Tots som Pops
Gambina
Cervera:
Hôtel Le Belvédère du Rayon Vert

Organització

Amb el suport de:

IX ESCOLA D'ESTIU WALTER BENJAMIN PORTBOU

PROGRÉS I CATÀSTROFE

LES FISSURES DE LA SOCIETAT CONTEMPORÀNIA

2024
Del 6 al 8 de setembre

PROGRAMA

Progrés i catàstrofe: les fissures de la societat contemporània

Walter Benjamin, en els darrers mesos de la seva vida i abans de ser vençut per la fatiga i la persecució de la Gestapo, va poder escriure unes tesis contra la ideologia del progrés. Denuncià que el creixement infinit en el futur no seria possible i que caldria activar el fre d'urgència. La producció i el consum de materials no seria sostenible en un món limitat de recursos. Les teories del decreixement s'han filtrat en la sociologia, l'economia, la filosofia, l'ecologia i en qualsevol reflexió que aprofundeixi sobre la problemàtica que assola el segle XXI, basada en un creixement sense aturador que està deixant el món sense recursos naturals i delega en la màquina la intel·ligència humana. Hem escollit aquesta reflexió sobre el progrés perquè és molt actual. Ens parla d'un Benjamin que s'enfronta al productivisme, al fetitxisme de la mercaderia, a la pèrdua de l' experiència i del món sensible, de la crítica al treball alienat, de la buidor del temps i de la catàstrofe en la història. Aquesta catàstrofe de la qual grans intel·lectuals avui recuperats i enyorats com Stefan Zweig i el mateix Benjamin se n'han fet ressò. Aquest pensament benjaminian ha influït en pensadors de gran actualitat. S'abordarà el centenari de la mort de Franz Kafka. Com a festival d'art i pensament multidisciplinari de caràcter internacional en l'àmbit de la creació i les humanitats, contempla un seminari de formació amb conferències que inclouen estudiants de postdoctorat universitari, poesia, teatre escenificat, fotografia, exposició d'arts visuals i arxiu dels continguts de les conferències.

Direcció: Pilar Parcerisas (FAN), Cari Oriol Serres (AP) i Vicent Ordóñez (UNED)
Secretariat: Irene Cussó

Inscripcions
info@passatgescultura.org
info@fundacioangelusnovus.org
parcerisas.pilar@gmail.com
T. + 34 660 827023

Idiomes: Català / Castellà

DIVENDRES 6 de setembre

16 h – 17 h

Cari Oriol Serres. Filòloga en llengües romàniques i catedràtica de literatura.

"La relació de Stefan Zweig i Sigmund Freud i la influència d'aquest últim en l'obra de Zweig".

17 h – 18 h

Lectura dramatitzada de la novel·la de Stefan Zweig "POR", amb actors locals. Direcció: **Cari Oriol.**

18 h – 18'15 h PAUSA

18'15 h – 19'15 h

Maria Mora Tibau. Doctoranda Escola doctoral de Filosofia de la Universitat París I. Estudia a París lletres modernes i filosofia. Descobreix l'obra de Benjamin l'últim any de carrera i, des del Màster, treballa en la seva obra. Professora de filosofia a la Sorbonne (París) i doctoranda internacional entre aquesta mateixa universitat i Roma.

La transparència del vidre. Walter Benjamin i les avantguardes. Benjamin va participar plenament de les idees de les avantguardes, particularment de la Nova Objectivitat, els Surrealistes, Paul Scheerbarth i la Bauhaus.

19'30 h – 20'30 h

Inauguració de l'exposició de fotografia de **Patricio Salinas:** "Les empremtes d'un flâneur. Portbou com a espai de progrés i catàstrofe". Sala de Duanes de l'Estació Internacional de Portbou.

Restarà oberta fins al diumenge 22 de setembre.

DISSABTE 7 de setembre

10 h – 11 h

Lluís Montull. Director dels SSTT de Justícia, Drets Memòria de les Terres de l'Ebre. Professor col·laborador de la UOC. Professor col·laborador de la UOC al Grau de Sociologia i al Màster Reptes Filosòfics Contemporanis. Fins al gener de 2023, professor de filosofia a l'Institut Ramon Berenguer IV d'Amposta. Diverses publicacions sobre Walter Benjamin, memòria històrica i filosofia política. Autor dels llibres: *Walter Benjamin i els límits de la democràcia* (2016) i *L'experiència com a resistència. Lectures de Walter Benjamin* (2023).

Walter Benjamin i les runes de la modernitat. El concepte de runa en tres moments del seu pensament. Com l'experiència de la runa es va configurant no només com a signe definidor de l'edat moderna i la modernitat, malgrat les seves pretensions contràries, sinó també com una forma de resistir-s'hi, d'albirar un futur plantejat com a interrupció de la catàstrofe a què l'acceleració moderna del temps ens aboca.

11 h – 12 h

Alba Gimenez Gil. Professora-tutora a la UNED Barcelona des de 2019 Ètica I, i Últimes Tendències de l'Art en el Grau de Filosofia. També ha impartit docència en la Universitat de Girona, a la UOC, a la Universitat de South Wales, Regne Unit i a la UNED Sant Boi de Llobregat.

Artistes de la fam. La narrativa breu de Franz Kafka i Walter Benjamin. A partir d'un títol d'un conte de Kafka: "Un artista de la fam", en el que traspua el clima claustrofòbic i alienant de les seves novel·les, s'exploraran les afinitats i contrast entre ambdós escriptors. Kafka com "anorèxic espiritual" i Benjamin des de la redempció i l'esperança.

Diana González Béjar. Graduada en Dret i Ciències Polítiques per la Universitat Carlos III de Madrid. Advocada en exercici i estudiant de Filosofia a la UNED.

L'alienació en l'obra de Benjamin i Kafka: violència, deshumanització i justícia. L'alienació individual de Kafka en "El Procés" i l'experiència deshumanitzant de l'individu enfront del monopoli estatal de la violència, en base a la "Crítica de la violència de Benjamin".

12 h – 12'30 h PAUSA

12'30 h – 1'15 h

Vicent Ordóñez (UNED). Professor Titular de Filosofia Moral (UNED). Ha publicat *El ridículo como instrumento político* (UCM: 2015) *Espacio y jerarquía* (PUV: 2022) i amb Beatriz Santiago, *Panorámicas íntimas* (Premi Internacional María Zambrano 2023. En premsa). **Ramon Del Castillo** (UNED). Catedràtic a la UNED, en matèries de filosofia, estudis culturals, literatura anglesa, Antropologia i Història de l'Art. Ha estudiat figures del marxisme angloamericà i materialisme contemporani.

Entre els seus llibres, *Filósofos de paseo* (2020), sobre Adorno, Heidegger, Sartre i la seva relació amb la Natura, i *Divinos detectives* (2022) sobre interpretacions marxistes de la novel·la criminal.

Diàleg. *Estació d'anada: Kafka i Benjamin*

13'15 h – 13'30 h

Comentari i lectura dramatitzada d'un relat de Kafka, per **Cari Oriol.**

16 h – 17 h

Paula Kuffer. Doctora en Filosofia amb una tesi al voltant de la figura del testimoni i la representació de la història en W. Benjamin i W.G. Sebald. Professora de Filosofia contemporània a la Universitat Pompeu Fabra. Ha estat investigadora a Berlín i Buenos Aires. Membre del projecte de recerca Pensament Contemporani Postfundacional. Ha participat a congressos nacionals i internacionals, ha publicat diversos articles en revistes especialitzades, i ha traduït autors com Sigmund Freud, Walter Benjamin, Doris Lessing o Judith Butler.

De la rememoració o la potència dels fracassos. Benjamin arremet contra el mite del progrés històric, que proclama un millorament automàtic, una evolució constant de les societats cap a una major democràcia i llibertat. El filòsof denuncia que, en realitat, el domini del progrés suposa el progrés del domini i tan sols augura una catàstrofe inevitable. Davant d'aquesta, torna la vista enrere i ubica la utopia en els fracassos del passat: allò que la història